

zaaknummer 2011 T 610 (2)

21 november 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) de volgende beslissing inzake de klacht van:

[naam],

geboren op [datum],

wonende te [plaats],

hierna te noemen: klager,

juridisch adviseur: mr. I.M.A. Bruls-van Strien, advocaat te Nijmegen

tegen:

enkele zusters van de congregatie van de Kleine Zusters van de H. Joseph; enkele broeders en een koordirigent in een internaat in [plaats];

de personen over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagden,

1. De procedure

Het klaagschrift, waarin sprake is van bovenvermelde aangeklaagden, is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 31 januari 2012.

Bij brief van 15 juli 2014 is door mr. J. Goumans, namens de congregatie van Kleine Zusters van de H. Joseph gereageerd op het klaagschrift. In zijn reactie geeft mr. Goumans aan dat het voor de congregatie onmogelijk is om zoveel jaren na dato en op basis van hetgeen het klaagschrift aan informatie geeft, te achterhalen wie hier bedoeld kunnen zijn. Ten aanzien van de broeders en de koordirigent heeft pater [naam] als gedelegeerde van de Provinciaal Overste laten weten dat het Duitse klooster [naam] te [plaats] in de jaren na WO II werd bewoond door drie groepen:

- een kleine groep van voornamelijk oudere Duitse franciscanen;
- een leefgemeenschap van kinderen van NSB'ers;
- het noviciaat van de Nederlandse franciscanen.

De Nederlandse paters en broeders franciscanen hadden echter met de leefgemeenschap van de NSB-kinderen geen bemoeienis.

Bij e-mail van 31 augustus 2015 heeft mr. Bruls namens klager nog enkele kenmerken van de koordirigent doorgegeven.

Op 19 mei 2016 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. I.M.A. Bruls-van Strien, advocaat te Nijmegen.

Namens de Kleine Zusters van de H. Joseph zijn verschenen de Provinciaal Overste, zuster [naam], en mevrouw [naam].

Tijdens de behandeling van de klacht tegen de twee zusters van de congregatie van de Kleine Zusters van de H. Joseph, wier namen niet bekend waren geworden, heeft de Provinciaal Overste verklaard dat de congregatie niettemin bereid is te verklaren dat hetgeen klager is aangedaan, niet had mogen gebeuren; dat zij het leed van klager erkent en bereid is een geldelijke genoegdoening aan te bieden. Na de zitting heeft de juridisch adviseur van klager bij e-mail van 30 mei 2016 bericht dat klager het aanbod van de minnelijke regeling aanvaardt.

Ter zitting is aan klager en zijn juridisch adviseur voorgehouden dat de mogelijkheid bestaat dat de klachtencommissie in raadkamer tot de conclusie komt dat nog een onderzoek als bedoeld in artikel 17 van de Procedure noodzakelijk is door een bijzonder griffier. Tevens is toen meegedeeld dat de klachtencommissie in dat geval na ontvangst van het rapport van de bijzonder griffier haar beslissing zal nemen, tenzij zij van oordeel is dat nog een verdere behandeling ter zitting noodzakelijk is.

In raadkamer is beslist dat door de voorzitter een nader onderzoek ingevolge artikel 17 juncto artikel 12 van de Procedure wordt opgedragen aan de bijzonder griffier E. van de Walle omtrent de vragen:

- 1) was er in het klooster [naam] te [plaats] in de periode van (omstreeks) 1949 tot en met 1952 een internaat (annex lagere school) gevestigd waar de begeleiding bestond uit (voornamelijk) Nederlands sprekende broeders en/of paters; en zo ja
- 2) werd dit internaat (annex lagere school) bestuurd/beheerd door een Nederlandse congregatie of orde; en zo ja, welke?

De bijzonder griffier heeft op 9 oktober 2016 zijn rapport uitgebracht. Nadien zijn bij e-mail van 28 oktober de statuten van deze stichting toegezonden. De juridisch adviseur van klager is vervolgens in de gelegenheid gesteld haar zienswijze op het rapport en de statuten te geven. Deze zienswijze is bij het Meldpunt binnengekomen bij e-mail van 16 november 2016. De Klachtencommissie is van oordeel dat een nadere behandeling ter zitting niet is aangewezen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Nu de klacht tegen de twee zusters in internaat [naam] te [plaats] in der minne is afgedaan resteert alleen nog de klacht tegen de twee broeders en de koordirigent. Klager heeft dienaangaande verklaard dat hij rond de leeftijd van 8 jaar is overgeplaatst naar het internaat in [plaats], waar hij van de 3de tot de 6de klas heeft verbleven. Daar werd hij door een tweetal broeders lastig gevallen. Deze twee broeders kwamen 's nachts naar het bed van klager en betastten zijn geslachtsdelen, waarbij ze hem aftrokken. Op deze manier heeft klager zijn eerste zaadlozing gehad. Ook moest klager het geslachtsdeel van de betreffende broeder vastpakken en er aan trekken, totdat de betreffende broeder een zaadlozing kreeg.

2.2. Daarnaast is klager gedurende die periode in [plaats] seksueel misbruikt door de koordirigent. Klager moest na de repetitie van het kerkkoor nablijven. Klager moest dan zijn broek uittrekken waarna de dirigent hem ging strelen aan zijn geslachtsdeel waarna hij klager aftrok. Daarna moest klager bij de dirigent het geslachtsdeel uit diens broek halen, strelen en vervolgens de dirigent aftrekken totdat hij een zaadlozing had.

2.3. Wat klager is overkomen o.a. in [plaats] is in zeer negatieve zin bepalend geweest voor de rest van zijn leven.

2.4. Klager wenst erkenning te ontvangen voor hetgeen hem is aangedaan en spijtbetuiing door de congregatie alsmede een passende financiële compensatie.

3. Het verweer

Aangezien er geen verantwoordelijk kerkelijk gezag kon worden aangewezen, kon er van die zijde ook geen reactie worden gevraagd.

4. De beoordeling van de bevoegdheid

4.1. Klager heeft verklaard dat hij in een internaat in [plaats] seksueel is misbruikt door twee broeders en een koordirigent. Het internaat is aanvankelijk door klager het [naam]internaat genoemd, maar aannemelijk is dat hij daarmee [internaat] heeft bedoeld.

Voorts is lange tijd onduidelijk gebleven of het internaat een kerkelijke instelling was dan wel daarmee gelijkgesteld kon worden.

4.2. Uit het rapport van de bijzonder griffier E. van de Walle komt naar voren dat in de periode van circa 1948 tot 1952 -de periode waar het in casu om gaat- een internaat in [plaats] aanwezig is geweest. Dit internaat viel onder de [naam]-stichting, een privaatrechtelijke stichting. Weliswaar had deze stichting als doelstelling de werkzaamheden te doen verrichten door leken maar, aldus de bijzonder griffier, het zou kunnen dat in deze periode nog broeders en/of zusters de helpende hand boden.

In de reactie op het rapport van de bijzondere griffier wordt namens klager gesteld dat daar in klagers herinnering inderdaad broeders rondliepen met grote kappen op. En voorts dat de daders van cliënt in [plaats] aan hem meldden dat zij ook broeders waren. Voorts wijst klager er op dat gelet op het onderzoeksrapport rekening gehouden moet worden met de mogelijkheid dat in die periode broeders en/of zusters de helpende hand boden.

4.3. Naar het oordeel van de Klachtencommissie blijkt uit de statuten van deze stichting dat het hier een privaatrechtelijke stichting betreft, die niet is aan te merken als een kerkelijke instelling. Tevens blijkt daaruit dat er geen sprake was van een overwegende invloed of doorslaggevende zeggenschap van een bisdom of een congregatie/orde, zodat deze instelling ook niet kan worden gelijkgesteld met een kerkelijke instelling. Daaraan kan niet afdoen dat in de herinnering van klager, altijd ook een abt in pij rondliep en dat deze abt samenwerkte met de directeur, en dat de abt bepaalde welk kind in welke groep kwam. Immers zelfs als die herinnering juist is, dan kan dat in het licht van de statutaire bepalingen niet leiden tot de conclusie dat in de gang van zaken en in de besluitvorming sprake is geweest van een overwegende invloed en doorslaggevende zeggenschap van een bisdom of congregatie of orde.

4.4. Een en ander brengt mee dat in ieder geval de koordirigent, een leek zijnde, buiten de reikwijdte van de Procedure valt en dat de Klachtencommissie derhalve niet bevoegd is. Het feit dat klager de man op de foto van de koordirigent met 99% zekerheid herkent als degene die hem seksueel heeft misbruikt, maakt dat niet anders. Nu immers het internaat geen kerkelijke instelling is noch daarmee kan worden gelijkgesteld kan deze koordirigent die

onmiskkenbaar een leek was, gelet op artikel 1.1. en 1.2. van de Procedure niet worden aangemerkt als een aangeklaagde in de zin van de Procedure.

4.5. Ten aanzien van de twee andere aangeklaagden die door klager als broeder zijn aangeduid, kan die bevoegdheid eveneens niet worden aangenomen. Weliswaar stelt klager dat deze mannen hem hadden gezegd dat zij broeder waren, maar wegens het ontbreken van hun beider namen en/of andere concrete aanduidingen, kan niet worden vastgesteld of zij dat inderdaad waren. Naar het oordeel van de Klachtencommissie is dat, in het licht van de doelstelling van de stichting om leken in te zetten, ook zeker aan twijfel onderhevig, maar zelfs als dat wel zo is geweest, dan moet worden aangenomen dat zij onder het burgerlijke gezag van het stichtingsbestuur vielen en er dus geen verantwoordelijk kerkelijk gezag kan worden aangewezen. Voor de stelling van klagers juridisch adviseur tenslotte, dat [instelling] werd bestuurd en beheerd als katholiek internaat door religieuzen uit naam van de oprichters van de [naam]-stichting, is naar dezerzijds oordeel onvoldoende steun te vinden in het rapport van de bijzonder griffier en/of de statuten.

4.6. Terzijde wil de Klachtencommissie wel nog het volgende opmerken. Het verhaal van klager over het seksueel misbruik in een internaat in [plaats], dat bovendien op belangrijke punten steun vindt in het onderzoek van de bijzonder griffier, is op de Klachtencommissie oprecht overgekomen. Voorts is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager (ook) in [internaat] te [plaats] is geplaatst in het kader van een kindbeschermingsmaatregel. Nu deze kwestie echter vanwege de organisatie en structuur van dit internaat buiten de bevoegdheid valt van deze klachtencommissie zou dat wellicht wel kunnen betekenen dat hij zich kan wenden tot het Schadefonds Geweldsmisdrijven voor een Financiële Tegemoetkoming voor Slachtoffers Seksueel Misbruik in Jeugdzorginstellingen en Pleeggezinnen.

4.7. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat zij niet bevoegd is inzake onderhavige klacht.

5. Beslissing

De Klachtencommissie is niet bevoegd

Deze beslissing is vastgesteld op 21 november 2016 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. P.R.M. van der Ven pr. en mevrouw drs Th. M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. L. Sanders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen deze beslissing is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van deze beslissing schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.